

Alternativ telefoni och dövblindhet

Bakgrund

Texttelefoni, bildtelefoni, totalkonversation och alternativ telefoni är olika begrepp inom fjärrkommunikation för personer med hörselnedsättning och dövhet. Med texttelefoni konverserar man i realtid, men bara med text och ev ljud. Detta har använts i Sverige sedan 1980. När internet och framför allt bredbandsutbyggnaden i Sverige fick fart så blev teckenspråkskonversationer via bildtelefoni av tillräckligt hög kvalitet för att fungera. Det finns idag en standard i Sverige för alternativ telefoni, eller totalkonversation, via Internet. Begreppet innebär att man, om man vill och kan, samtidigt kan använda bild, text och ljud för att fjärrkommunicera. Detta gör att det är en flexibel lösning som t ex ger vuxendöva möjlighet att tala, medan de får svar på teckenspråk och/eller skriven text.

Det finns idag ett statsbidrag som finansierar detta, men det utprovas, förskrivs och supportas av landstingen. SPRIDA i Örebro har fått ett nationellt uppdrag att samordna information och utveckling.

Kopparledningarnas försvinnande skapar problem

I samband med att Telia efterhand stänger ner sina gamla kopparledningar och alltmer telefoni idag går över internet har de äldre varianterna av texttelefoni via telefonledning slutat fungera. För punktskriftsläsande texttelefonanvändare, som är de som har störst behov att kunna fortsätta kommunicera via ren text, har detta inneburit att de måste byta till ett nyare system som kommunicerar via internet.

2014 försökte Nkcdb tillsammans med SPRIDA i Örebro och deras uppdrag som nationellt kompetenscenter kring alternativ telefoni genomföra en test av de tillgängliga mjukvarorna för alternativ telefoni eller texttelefoni över internet, och undersöka hur de fungerade för punktskriftsläsare. Det nedslående resultatet var att det inte fanns något enda bra alternativ att rekommendera.

Nkcdb skrev då tillsammans med FSDB en kravspecifikation om vad som krävs för att alternativ telefoni ska fungera för personer med dövblindhet, och den skickades till alla leverantörer och spreds via våra kanaler till förskrivare av alternativ telefoni runt om i Sverige. Konkret hände dock ingenting.

2017 konstaterade vi att det fortfarande inte fanns någon lösning för punktläsare som behövde byta från kopparledningar till att texttelefonera via Internet. Vi tog upp kontakterna med leverantörerna och fick åter bra respons. Samtidigt infördes krav på grundläggande tillgänglighet i allt som upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling vilket säkert gav våra argument lite extra kraft.

Genomförda tester

I maj 2018 gick vi, dvs Nkcdb och SPRIDA, tillsammans igenom befintliga programvaror igen och kom fram till att även om det saknades en del så var det klart bättre än tidigare. Vi bestämde därför att vi 1/10 2018 skulle genomföra konkreta tester och redovisa dessa på e-

kommunikations-konferensen 19/11 2018. Vi utgick i vårt testade från de punkter vi angett i kravspecifikationen från 2014.

Vi prioriterade att testa Windows- och iPhone-versionerna eftersom det är de versioner som oftast används av personer med dövblindhet idag. Tyvärr räckte inte tiden till för att testa alla versioner av programmen.

Aktuellt läge

Det går bra att ladda ner hela rapporten från testerna nedanför denna artikeln.

Sammanfattningsvis kan vi säga att det i dagsläget är Omnitors program eCtouch som är det enda relevanta alternativet om man ska använda en skärmläsare (som JAWS eller SuperNova vilket behövs för bl a punktläsare). Om man vill kunna ställa om utseendet på skärmen är T-Meeting strået vassare än eCtouch, men båda uppfyller de flesta önskemålen.

nWise håller på att ta fram en helt ny produkt som ska ersätta nuvarande myMMX. Då de har haft mycket kontakt med oss under processen och känner till kravspecifikationen är vår förhoppning att den kommer att bli optimal. Vi har dock inte haft möjlighet att prova den ännu. De nuvarande versionerna av myMMX, även db-varianterna, är inget vi rekommenderar för personer med dövblindhet. Dock kan det för användare som redan använder och är vana vid myMMX vara läge att om möjligt avvakta deras nya system istället för att byta just nu.

Texttelefoni.se har både en mobilapp och en webbapp som kan användas till förmedlingscentralen. Denna är inte heller användbar i sin nuvarande form för skärmläsar-användare, och är inte så flexibel som man skulle önska när det gäller att förändra gränssnittet visuellt. Men vi har i kontakter både med Samres och Post- och Telestyrelsen (PTS) fått uppfattningen om att även denna ska kunna bli bättre framöver.

Vad händer nu?

Både Europa som gör T-Meeting, Omnitor som gör eCtouch och nWise som gör myMMX har, som vi uppfattat det, ett pågående arbete att ytterligare förbättra sina system. Därför hoppas vi att det inom kort kommer att se betydligt bättre ut än i dagsläget för alla produkterna.

Vår slutsats ovan är därför att ses som just en lägesrapport – inte som något man ska utgå från om ett halvår eller år. Vi kommer också att fortsatt försöka uppdatera oss kring statusen för de olika produkterna och även framöver publicera nyheter inom området, men om ni har konkreta frågor kan ni alltid skicka dem till ikt@nkcdb.se

Vill du läsa mer?

Här finns:

Kravspecifikationen från 2014.

Testresultat hösten 2018.